

Професійна підготовка працівників служби цивільного захисту

Функціональні обов'язки начальника чергової зміни АРЗ СП

Автор: заступник начальника кафедри ОТЗАРР
к.держ.упр., підполковник служби ЦЗ Колєнов О.М.

Навчальне завдання:

1. Ознайомитись з функціональними обов'язками начальника чергової зміни АРЗ СП.
2. Розглянути особливості службових обов'язків начальника чергової зміни, в залежності від номера зміни.
3. Розглянути перелік нормативних документів, які регламентують діяльність начальника чергової зміни, при виконанні службових обов'язків.

Навчальні питання:

1. Обов'язки начальника чергової зміни АРЗ СП.
2. Обов'язки начальника першої чергової зміни АРЗ СП.
3. Обов'язки начальника другої чергової зміни АРЗ СП.
4. Обов'язки начальника третьої чергової зміни АРЗ СП.
5. Обов'язки начальника четвертої чергової зміни АРЗ СП.

1. Керівні документи

1. Наказ МВС України від 07.10.2014 р. № 1032 Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

1. **Обов'язки начальника чергової зміни АРЗ СП**

55. Начальник чергової зміни АРЗ СП підпорядковується начальнику загону та його заступникам та є прямим начальником усього начальницького і рядового складу чергової зміни, відповідає за моральний стан, виховання і дисципліну особового складу зміни та **якісне оперативне чергування** та повинен:

- 1) **забезпечувати** оперативну готовність чергової зміни, виконання особовим складом функціональних обов'язків (посадових інструкцій);
- 2) **здійснювати** планування та керівництво роботою чергової зміни;
- 3) вивчати і знати ділові та моральні якості особового складу чергової зміни;
- 4) **проводити службову підготовку** особового складу;
- 5) **забезпечувати постійну готовність особового складу до ведення оперативних дій з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (подій);**

б) піклуватися про здоров'я і потреби підлеглих, **забезпечувати** неухильне **виконання вимог** стосовно дотримання особовим складом **правил безпеки праці** під час виконання службових обов'язків;

7) **стежити за дотриманням у справному стані спеціальної техніки, обладнання, спорядження, засобів зв'язку**, вживати невідкладних заходів щодо усунення виявлених недоліків;

8) **забезпечувати взаємодію з підрозділами і спеціалізованими службами цивільного захисту** під час гасіння пожеж і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;

9) **керувати особовим складом чергової зміни під час організації і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт**;

10) **стежити за виконанням денного розпорядку чергової зміни**, підтриманням чистоти і порядку в службових приміщеннях, за стройовою виправкою особового складу, **дотриманням правил носіння встановленої форми одягу**;

- 12) у разі захворювання підлеглих доповідати начальнику загону і надалі діяти відповідно до його вказівок;
- 13) доповідати начальнику загону про надходження сигналів оповіщення цивільного захисту і діяти відповідно до вимог керівних документів;
- 14) під час **надходження розпоряджень** від територіального органу ДСНС України **на виїзд чергової зміни за межі району виїзду підрозділу** доповідати керівництву загону, забезпечувати оперативний розрахунок відповідними силами та засобами і надалі **діяти згідно з розпорядженням керівництва загону**;
- 15) під час прямування до місця виклику на чолі чергової зміни залізницею, водним чи повітряним транспортом **керуватися інструкціями щодо взаємодії з відповідними відомствами**, забезпечувати безпеку особового складу, збереження спеціальної техніки, обладнання та оснащення;
- 16) **після прибуття на місце виклику доповісти голові комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації**, надалі виконувати його розпорядження, за необхідності встановлювати зв'язок з територіальним органом ДСНС України;

17) на місці проведення оперативних дій діяти відповідно до чинного законодавства України, залежно від обставин і прийнятих рішень здійснювати керівництво і маневрування силами та засобами загону;

18) **контролювати щомісяця планування роботи начальницьким складом чергової зміни;**

19) узагальнювати та **аналізувати службу і оперативну роботу особового складу чергової зміни**, про результати доповідати начальнику загону, готувати та подавати дані для річного звіту;

20) **особисто організовувати роботу особового складу чергової зміни з проведення технічного обслуговування спеціальної техніки, обладнання та оснащення;**

21) **складати плани роботи чергової зміни, щомісяця підбивати підсумки її роботи**, аналізувати стан дисципліни дій своїх підлеглих, усувати недоліки та за дорученням керівництва проводити службові розслідування за фактами порушень дисципліни;

2. Обов'язки начальника 1-ої чергової зміни АРЗ СП

- 1) підтримувати постійний зв'язок, розробляти та організовувати своєчасне відпрацювання **спільних інструкцій зі спеціалізованими службами цивільного захисту** під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж;
- 2) розробляти і коригувати **схему оповіщення і збору особового складу** за сигналами оповіщення цивільного захисту;
- 3) **аналізувати та узагальнювати досвід** проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в електроустановках, на електростанціях і підстанціях, на об'єктах збереження великих матеріальних цінностей, у підвальних приміщеннях та на об'єктах з наявністю небезпечних хімічних речовин та розробляти заходи щодо вдосконалення організації проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на цих об'єктах;
- 4) забезпечувати відповідність **організації роботи ГДЗС підрозділу** згідно з оперативно-службовими документами;

- 5) **забезпечувати роботу бази (поста) ГДЗС**, стежити за укомплектованістю ГДЗС необхідним обладнанням, технічними приладами для перевірки ЗІЗОД, інструментом, надавати допомогу старшому майстру (майстру) ГДЗС з обслуговування та експлуатації засобів ГДЗС;
- 6) забезпечувати розроблення та організацію здійснення заходів щодо удосконалення ГДЗС;
- 7) **вести облік роботи газодимозахисників** та аналізувати їх роботу;
- 8) **вести оперативно-службові документи з ГДЗС**, відповідати за їх стан;
- 9) вносити в установленому порядку **пропозиції до проектів наказів стосовно ГДЗС**;
- 10) забезпечувати організацію **психологічної підготовки** особового складу;
- 11) надавати **звіти щодо ГДЗС** та вести **листування** з цих питань;
- 12) розробляти **заходи з організації і проведення розосереджування сил та засобів загону під час отримання сигналів оповіщення цивільного захисту**;

13) розробляти **інструкцію диспетчера пункту зв'язку** заgonу **щодо дій у разі надходження сигналів оповіщення цивільного захисту**;

14) **розробляти маршрутні картки оповіщення, путівки**, здійснювати їх своєчасне коригування;

15) **складати та коригувати оперативно-службові документи** щодо проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у складних підвальних приміщеннях, забезпечувати їх своєчасне відпрацювання;

16) вивчати, **узагальнювати** передовий **досвід роботи з питань організації внутрішньої служби, реагування на надзвичайні ситуації та пожежі**, відповідати за **оздоблення стенда раціоналізатора**.

3. Обов'язки начальника 2-ої чергової зміни АРЗ СП

1) аналізувати і **складати звіт про оперативні дії, підготовку особового складу, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт**;

2) забезпечувати своєчасне **випробування, облік, збереження та ремонт ПОЖЕЖНИХ РУКАВІВ**;

- 3) **організувати і розробляти заходи з питань пожежної безпеки в підрозділах загону;**
- 4) здійснювати **облік і контроль за утриманням майна та обладнання** в постійній готовності;
- 5) вивчати й **організувати роботу** щодо **впровадження передового досвіду з питань служби, підготовки особового складу і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт; (1-зміна)**
- 6) **забезпечувати впровадження раціоналізаторських пропозицій із питань служби і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт; (1-зміна)**
- 7) **складати та своєчасно коригувати довідники і планшети джерел водопостачання**, розробляти та видавати типографським способом необхідний довідковий матеріал з питань протипожежного водопостачання;
- 8) **здійснювати заходи щодо організації перевірки та випробовування протипожежного водопостачання;**
- 9) **розробляти плани удосконалення протипожежного водопостачання та забезпечувати їх виконання;**

10) **вести облік джерел протипожежного водопостачання** та їх показників, а також **безводних ділянок району виїзду** підрозділу;

11) **готувати аналізи**, звітні матеріали, інформацію **про стан пожежного водопостачання**;

12) підтримувати зв'язок з управліннями та службами водомереж з питань ремонту та експлуатації водопостачання, забезпечувати усунення недоліків;

13) **організовувати експлуатацію пожежних рукавів** черговими змінами, ремонт і випробовування відповідно до оперативно-службових документів зі зберігання, експлуатації і ремонту пожежних рукавів;

14) **вести облік пожежних рукавів і часу їх роботи, готувати матеріали на списання** пожежних рукавів;

15) **аналізувати та узагальнювати досвід** проведення аварійно-рятувальних й інших невідкладних робіт у лісах, на торфовищах, в екосистемах та в сільській місцевості, забезпечувати взаємодію і в межах компетенції діяльність підрозділів місцевої пожежної охорони.

4. **Обов'язки начальника 3-ої чергової зміни АРЗ СП**

- 1) **розробляти та коригувати обов'язки членів чергової зміни під час роботи на спеціальній техніці;**
- 2) **організовувати створення і підготовку в змінах спеціальних відділень із проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт рятування людей у висотних будівлях, брати участь у забезпеченні їх необхідним аварійно-рятувальним оснащенням та обладнанням;**
- 3) **відповідати за своєчасне та якісне розроблення і коригування оперативно-службових документів, що регламентують організацію караульної служби;**
- 4) надавати пропозиції щодо **раціонального розміщення, укладення технічного оснащення та обладнання на закріпленій спеціальній техніці, впроваджувати раціональні види закріплення аварійно-рятувального та спеціального обладнання;**
- 5) вести **облік і аналіз використання спеціального обладнання**, вивчати режими роботи та умови експлуатації;
- 6) **розробляти заходи та рекомендації щодо вдосконалення методів використання спеціальної техніки, обладнання та оснащення;**

- 7) **забезпечувати** зберігання, **експлуатацію** та ремонт спеціальної **техніки, обладнання і оснащення**;
- 8) забезпечувати своєчасне випробування агрегатів спеціальної техніки, обладнання та оснащення;
- 9) **вживати заходів з укомплектування** спеціальної **техніки** аварійно-рятувальним **обладнанням згідно з **табелем належності****;
- 10) **забезпечувати** правильне зберігання та **наявність резервного аварійно-рятувального обладнання, наявність інструментів та обладнання на постах технічного обслуговування**;
- 11) організовувати випробування аварійно-рятувального оснащення, апаратів і приладів, устаткування та спорядження;
- 12) **здійснювати реєстрацію відомостей за результатами випробувань аварійно-рятувального оснащення у відповідному журналі**;
- 13) **спільно зі старшим техніком проводити комплекс заходів з дотримання водіями безпеки праці та попередження дорожньо-транспортних пригод**;

14) вносити пропозиції щодо **організації та проведення громадського огляду-конкурсу** безпеки руху і технічного стану аварійно-рятувальних автомобілів, поста технічного обслуговування, засобів телекомунікації та інформатизації, зв'язку і оповіщення, аварійно-рятувального обладнання, стану охорони та безпеки праці, дотримання виробничої санітарії;

15) **аналізувати досвід** проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єктах зберігання, транспортування і переробки нафти, елеваторно-складського господарства, у багатоповерхових будинках;

16) **розробляти заходи, інструкції і пам'ятки щодо забезпечення безпеки праці особового складу** під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на цих об'єктах;

17) **розробляти і впроваджувати заходи з виведення відпрацьованих газів спеціальної техніки з приміщень гаражів** та із захисту від забруднення водостоків на території загону.

5. **Обов'язки начальника 4-ої чергової зміни АРЗ СП**

- 1) **розробляти та здійснювати заходи** щодо вдосконалення **диспетчерської служби** в загоні;
- 2) **забезпечувати наявність та належний стан оперативно-службових документів на пункті зв'язку** загону;
- 3) **складати та коригувати плани** проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт на особливо важливих об'єктах;
- 4) **розробляти заходи, спрямовані на покращення охорони та безпеки праці**, промислової санітарії в загоні;
- 5) **організовувати роботу триступеневого адміністративно-громадського контролю в системі безпеки праці**;
- 6) брати **участь у дослідженні та аналізі нещасних випадків**, готувати звітні документи, **вести журнал реєстрації нещасних випадків** з особовим складом загону;
- 7) **організовувати вивчення з особовим складом термінів випробовування аварійно-рятувального оснащення, обладнання, апаратів і приладів, що знаходяться на оснащенні**;
- 8) **відповідати за розроблення та ведення оперативно-службових документів за напрямом зв'язку** загону;

9) **організовувати обладнання спортивного майданчика і навчальної вежі, виготовлення знарядь для занять зі спеціальної фізичної підготовки;**

10) **надавати пропозиції щодо поліпшення стану караульної служби; (3-зміна)**

11) підтримувати зв'язок, розробляти та організовувати своєчасне відпрацювання інструкцій взаємодії із спеціалізованими службами цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж;

12) аналізувати досвід проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в електроустановках, на електростанціях і підстанціях, дахових перекриттях приміщень площею більше тисячі квадратних метрів; розробляти заходи, інструкції та пам'ятки із забезпечення безпеки особового складу під час проведення аварійно-рятувальних й інших невідкладних робіт на цих об'єктах;

13) **забезпечувати організацію службової підготовки радіотелефоністів та осіб, що їх підміняють;**

14) **організувати ведення обліку оперативної роботи чергових змін, узагальнювати звітні матеріали з оперативної роботи; (2-а зміна)**

15) **відповідати за наявність, стан та коригування довідників вулиць, провулків і площ району виїзду підрозділу, за наявність їх на аварійно-рятувальних автомобілях;**

16) **організувати складання та коригування оперативно-службових документів щодо проведення аварійно-рятувальних й інших невідкладних робіт, вести облік їх наявності;**

17) **організувати перевірку та перезарядку вогнегасників, що знаходяться на оснащенні в загоні.**

Завдання на самотійну підготовку:

Наказ МНС України від 07.10.2014 року № 1032 Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах управління і підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій – глава X. Караульна служба спеціальних морського та авіаційного загонів, навчального центру, спеціального (міжрегіонального) центру швидкого реагування та аварійно-рятувальних загонів спеціального призначення, п. 55-58.

Питання для підготовки на семінарське заняття:

1. Обов'язки начальника чергової зміни АРЗ СП (загальні).
2. Обов'язки начальника першої чергової зміни АРЗ СП.
3. Обов'язки начальника другої чергової зміни АРЗ СП.
4. Обов'язки начальника третьої чергової зміни АРЗ СП.
5. Обов'язки начальника четвертої чергової зміни АРЗ СП.
6. Роль начальника чергової зміни АРЗ СП щодо організації служби в черговій зміні.
7. Роль начальника чергової зміни АРЗ СП щодо підвищення рівня професійної підготовки особового складу в черговій зміні.
8. Роль начальника чергової зміни АРЗ СП щодо підтримання рівня оперативної готовності в черговій зміні.